

Barn- och utbildningsförvaltningen
Gymnasie- och vuxenutbildningen
Ulrika Wennerholm
EU-samordnare/utredare
Telefon: +46.21.391308

Uppdrag UAN 2020/00779 §179

Gymnasieutredningen- Översyn av de framtida förutsättningarna att bedriva yrkeshögskoleutbildning

Utredningsuppdraget

Uppdraget har genomförts på uppdrag av Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden, UAN 2020/00779 1 179. Översynen av de framtida förutsättningarna att bedriva yrkeshögskoleutbildningen är en del av den pågående Gymnasieutredningen från 2018 och har genomförts med samma perspektiv på framtida hållbarhet och kvalitet, med beaktande av det som hittills tagits fram och de beslut som fattats.

Översynen har gjorts i olika delar:

- en övergripande presentation av yrkeshögskola som utbildningsform och dess uppdrag att tillgodose arbetslivets behov av kompetens
- en historik och bakgrund avseende yrkeshögskoleutbildning i kommunal regi
- strategisk styrning
- samverkan regionalt och internt inom Västerås stad
- en genomlysning av den nuvarande enheten Västerås Yrkeshögskolas resultat 2015-2020 med beaktande av dess nuvarande situation, uppdrag och organisation
- utmaningar och planering inför 2021
- framtida förutsättningar att ge goda förutsättningar för en hållbar enhet och för att bedriva yrkeshögskoleutbildning de kommande tio åren på ett hållbart sätt på Västerås yrkeshögskola

Uppdraget har genomförts av Ulrika Wennerholm, utifrån ett deluppdrag som utvecklare med särskilda uppdrag inom verksamheten för Gymnasie- och vuxenutbildning, med stöd av Alina Rocabado Chivi, enhetschef på Västerås yrkeshögskola.

Underlag har framtagits i diskussioner med verksamhetschef Stefan Remne, ekonom Gunilla Isacson och utvecklingsledare Andreas Hultin, samt vid presentation av föreliggande utredning till personalgruppen på Västerås yrkeshögskola och på ledarforum på Gymnasie- och vuxenutbildningsverksamheten. Samtal har förts med Eva Lilja, enhetschef för Näringslivsenheten och strateg Maria Spannare, med HR-direktör Kristina Olström på Stadsledningskontoret, med projektledare kompetensförsörjning Maria Granberg på Yrkeshögskolan Mälardalen på Handelskammaren i Mälardalen, samt med verksamhetschef Helena Clementson för Utbildnings- och arbetsmarknadsverksamheten.

Material har också hämtats från utredningen "Huvudmannaskap för YH-utbildningar som bedrivs i egen regi, Västerås stads framtida yrkeshögskolestrategi" Dnr 2015/100-UAN-003, "Yrkeshögskola Mälardalen Rapport 2019 från Handelskammaren i Mälardalen", samt

styrdokumenten "Strategiska utvecklingsområden", Västerås stads "Näringslivsprogram 2017-2022", samt "Regionalt utvecklingsprogram (RUP) för Västmanlands län 2014 – 2020".

En övergripande presentation av yrkeshögskola som utbildningsform och dess uppdrag att tillgodose arbetslivets behov av kompetens

Yrkeshögskola är en utbildningsform som skapades som en utveckling av den tidigare utbildningsformen Ky (Kvalificerad yrkesutbildning). Ett gemensamt regelverk och en egen statlig myndighet skapades 2009. Utbildningsformen är i ständig utveckling och mer medel i form av statsbidrag tillförs kontinuerligt, och ibland stötvis för att tillgodose plötsliga behov.

Myndigheten för yrkeshögskolan (MYh) ansvarar bland annat för fördelning av statsbidrag för att bedriva utbildningar inom ramen för yrkeshögskolan. Myndigheten handlägger ansökningar, beslutar om tilldelning, samt ansvarar för tillsyn och uppföljning. Utbildningar som beviljas ska svara mot arbetslivets behov av kvalificerad yrkeskompetens och bedrivs i nära samverkan med företag och andra arbetsgivare. Utbildningsformen är flexibel och utvecklas parallellt med arbetslivets behov. Lag om yrkeshögskolan, Förordning om yrkeshögskolan, Förordning om utbildning inom yrkeshögskolan som uppdragsutbildning, Förordning om behörighetsgivande förutbildning inom yrkeshögskolan, samt föreskrifter och allmänna råd är de viktigaste styrdokumenterna för utbildningens upplägg och genomförande.

Utbildningarna är eftergymnasiala och kan vara mellan ett och tre år långa. De studerande har olika bakgrund och kommer från såväl yrkesförberedande som högskoleförberedande program. Många studerande söker yrkeshögskoleutbildning för att kunna yrkesväxla. Utbildningarna leder till yrkeshögskoleexamen enligt SeQF5 eller till kvalificerad yrkeshögskoleexamen enligt SeQF6. De är en viktig påbyggnad till gymnasiala utbildningar, samt ett alternativ till de mer teoretiska universitets- och högskoleutbildningarna. Yrkeshögskoleutbildningar är anpassade efter respektive branschs behov och består av såväl teori som praktik hos blivande arbetsgivare, så kallad LIA-praktik (Lärande i Arbete).

En utbildning består av ett antal yrkeshögskolepoäng (yhp), fem yrkeshögskolepoäng motsvarar en veckas heltidsstudier, det vill säga cirka 100 yhp per termin. Utbildningarna kan bedrivas i bunden form eller på distans. Distans innebär det som numer kallas fjärrundervisning inom gymnasiet, och innehåller också bundna träffar på 2-3 dagar ett par gånger per termin för att möjliggöra praktiska moment. Valet av hur utbildningen bäst bedrivs bedöms utifrån lämplighet i samråd med den aktuella branschen. Nya former är också under utveckling såsom korta kurser som ges som kompetensutveckling, och projektet Yh-Flex. Yh-flex innebär att den studerande kan tillgodogöra sig tidigare utbildning och arbetslivserfarenhet utifrån validering, och därefter delta enbart i de kurser som de har behov av för att kunna få yrkeshögskoleexamen. Utvärdering av projektet kommer att ske inför 2022.

Varje utbildning har en Ledningsgrupp bestående av representanter från arbetslivet, en studeranderepresentant och en representant från skolväsendet. Ledningsgruppen arbetar i nära samarbete med den utbildningsledare som utbildningsanordnaren utsett och medverkar på olika sätt i utbildningens genomförande. Ledningsgruppen är både stödjande och rådgivande, samt beslutande i vissa frågor. Den är också ansvarig för det systematiska kvalitetsarbetet tillsammans med utbildningsledaren. Representanten från skolväsendet medverkar bland annat för att säkerställa yrkeshögskoleutbildningens särart så att den inte utformas som en gymnasieutbildning eller en högskoleutbildning.

Även andra representanter för arbetslivet än Ledningsgruppen medverkar med LIA-platser, föreläsningar, studiebesök, specialutrustade lokaler eller annat som underlättar utbildningens genomförande. En yrkeshögskoleutbildning genomförs av anlitade utbildningskonsulter från den aktuella branschen för att garantera att de studerande får rätt kompetens för matchningen med arbetslivet. De utses av utbildningsanordnaren i samråd med Ledningsgruppen. Sammantaget garanterar det nära samarbetet med branschen att de studerande utbildas till den kvalificerade yrkeskompetens som efterfrågas av arbetslivet. 93% av de studerande på nationell nivå som tar examen får arbete inom sex månader efter avslutad utbildning.

Ansökan om statsbidrag för att bedriva yrkeshögskoleutbildning görs hos Myndigheten för yrkeshögskolan vid utlysning, huvudsakligen en gång om året under våren med inlämning senast i juni. Bedömningarna görs av kvaliteten på ansökningarna med tyngdpunkt på samverkan med arbetslivet, men besluten baseras också på nationell och regional efterfrågan, samt tillgången till andra liknande utbildningar. Beslut om tilldelning meddelas i januari för kursstarter tidigast påföljande höst. Tilldelningsbesluten innehåller också beslut om hur många utbildningsomgångar som statsbidraget avser, vanligtvis två till tre omgångar, men maximalt fem omgångar.

Inräknat förberedelser, möten med arbetslivsrepresentanter och planering inför ansökan tar hela processen cirka ett och ett halvt år från beslut om att ansöka tills utbildningen kan startas. I tillägg till ansökningar om hela utbildningar ges också möjlighet att ansöka om statsbidrag för att bedriva korta kurser och kurspaket, samt vid extra riktade tilldelningar under särskilda omständigheter.

I redan beviljade utbildningar kan också uppdragsutbildningar bedrivas inom ramarna för yrkeshögskolan. Arbetsgivare kan köpa platser för personalens kompetensutveckling, kurser som ingår i utbildningarna, hela utbildningar eller platser på pågående utbildningar. Finansieringen sker då helt av branschen/kunden, men alla regelverk som styr yrkeshögskoleutbildning gäller efter godkännande, liksom rätten för deltagarna att få studieintyg respektive yrkeshögskoleexamen.

En historik och bakgrund avseende yrkeshögskoleutbildning i kommunal regi

Västerås bedriver Yrkeshögskoleutbildningar (Yh) i kommunal regi sedan 2009 inom verksamhetsområdet Gymnasie- och vuxenutbildning. Dessförinnan bedrevs motsvarande utbildning inom Kvalificerad yrkesutbildning (KY) från och med 1997 på Wenströmska gymnasiet. När Wenströmska gymnasiet delades upp i olika enheter 2012 skapades Mälarakademin som blev en del av Frimanska gymnasiet. Under denna tid bedrevs också Yh-utbildningar på andra enheter inom Barn- och utbildningsförvaltningen. Från 2009 till 2015 bedrevs mellan åtta och tolv yrkeshögskoleutbildningar per år.

2015 genomfördes en omfattande utredning avseende "Huvudmannaskap för YH-utbildningar som bedrivs i egenregi Västerås stads framtida yrkeshögskolestrategi" på uppdrag av UAN. Utredningen var en del av ett större uppdrag om att utreda och föreslå en lokal- och organisationsmodell för vuxenutbildning i egenregi. Utredningen hade en styrgrupp med dåvarande direktören för Barn- och utbildningsförvaltningen, verksamhetschefen för dåvarande beställarenheten, verksamhetschef och utvecklingsledare från Gymnasie- och vuxenutbildningsområdet. Medverkande var också enhetschefen för dåvarande

Mälarakademin, rektorn på VUC och representanter från Näringslivsenheten, samt stadsledningens dåvarande arbetsmarknadsstrateg.

Det konstaterades i utredningen att yrkeshögskoleutbildningar har en viktig roll som en del av det eftergymnasiala utbildningsutbudet i staden och i regionen och att de bidrar till stadens attraktionskraft. Egendrivna yrkeshögskoleutbildningar bedömdes också bidra till att vissa för staden strategiskt viktiga utbildningar bedrivs även under knapp ekonomisk ersättning, då det kan kompenseras av ett brett utbud av andra lönsamma utbildningar. Utredningen synliggjorde också yrkeshögskolans särskilda ekonomiska förutsättningar utifrån den långa ansökningsprocessen och varierande stadsbidragstilldelning. En modell med en särskild kommunal ekonomisk bottenplatta förordades, och det konstaterades också att de stadsbidrag som tilldelas är öronmärkta för de beviljade utbildningarna och att ekonomin därför inte bör blandas med andra verksamheter. Utredningen pekade också på vikten av att beakta möjligheterna till att bedriva uppdragsutbildning med pågående yrkeshögskoleutbildningar som bas, men med möjlighet att till viss del anpassa utbildningen efter kundens behov.

De regionala intressena bedömdes utgöra en viktig aspekt, då deltagare från regionen i utbildningarna möjliggör satsningar på smalare viktiga yrkesområden, samt utgör en del av den regionala samverkan kring kompetensförsörjning. Det är också viktigt utifrån att undvika onödigt dubbelarbete genom konkurrens mellan befintliga utbildningsanordnare. Samordning, gemensam kvalitetshöjning och ökad kännedom om yrkeshögskolan säkerställdes genom Yrkeshögskolan Mälardalen (YHM), som organiseras av Handelskammaren Mälardalen. Deras uppdrag att bidra till att näringslivets behov av rätt utbildad arbetskraft tillgodoses bedömdes vara en viktig del i samverkan. Staden bidrog till del av tjänst via Barn- och utbildningsförvaltningen och utredningen bedömde det som viktigt att samarbetet skulle fortgå.

I tillägg till detta efterfrågades också en långsiktig yrkeshögskolestrategi för staden och ett internt samverkansråd för att säkerställa att stadens egna strategiska behov av kompetensförsörjning skulle tillgodoses.

För att säkerställa kvalitet och tillgänglighet från näringsliv och andra arbetsgivare resulterade utredningen i ett förslag om att samla alla yrkeshögskoleutbildningar i kommunal regi på en enhet utifrån utbildningsformens särskilda karaktär och strategiska betydelse för försörjningen av såväl stadens som näringslivets behov av kompetens. Förslaget blev att den nya enheten skulle heta Västerås yrkeshögskola för att den skulle bli lätt att hitta av blivande arbetsgivare, och att den skulle organiseras som en egen enhet inom Gymnasie- och vuxenutbildning. Det framlagda förslaget innehöll också ett uppdrag till BUF att skapa ett övergripande internt strategiskt forum för Yh-frågor i staden. UAN beslutade enligt förslag i april 2015 och den nya enheten bildades 2015-07-01.

Uppdrag och styrning

Västerås yrkeshögskola är en del av stadens verksamhet och som sådan ska den bidra till att uppfylla målen i stadens övergripande måldokument, vision och strategiska plan.

Enhetens specifika uppdrag är att bedriva yrkeshögskoleutbildningar som tillgodoser arbetsmarknadens behov av kompetensförsörjning, stadens behov som arbetsgivare och behoven hos stadens näringsliv. Valet av de utbildningar som ska bedrivas ska styras av behoven hos staden och stadens näringsliv, vilket också överensstämmer med de

styrdokument som styr utbildningsformen. Där det är möjligt ska utbildningarna bedrivas i nära samarbete med verksamhetens gymnasieskolor för att optimera samutnyttjande av resurser, till ömsesidig nytta för alla inblandade parter.

Uppdraget förtydligades under 2020 till tre frågeställningar att beakta:

- Vad behöver Västerås för arbetskraft generellt?
- Hur kan vi kombinera Yh-utbildningar med de gymnasieutbildningar som vi har för att samnyttja den kompetens och de lokaler som redan finns?
- Hur kan vi dra nytta av Yh-utbildningar för att försörja Västerås stads egna verksamheter med arbetskraft?

Strategisk nivå

Yrkeshögskolan finns med som en del av det utbildningsutbud som försörjer staden och regionen med nödvändig kompetens och finns därför med i olika styrdokument. Här följer tre exempel:

I de framtagna strategiska utvecklingsområdena för staden för perioden 2016-2018 gjordes en särskild satsning på höjd kunskaps- och kompetensnivå i Västerås, där föreslogs åtgärder för samordning och utveckling av olika utbildningsformer, bland annat yrkeshögskolan.

I Västerås stads "Näringslivsprogram 2017-2022" framgår att *"Det övergripande målet med Västerås stads näringslivsarbete är att bidra till och ge förutsättningar för en långsiktigt hållbar utveckling för de företag som finns i Västerås och dess invånare. Staden ska också understödja möjligheten för nya företag att starta och attrahera nya verksamheter till regionen. I detta strävar Västerås stad mot ett än mer diversifierat näringsliv, ett näringsliv som är kunskapsintensivt, som bygger på produkt- och tjänsteförnyelse och med hög innovativ förmåga och kapacitet."* Av de åtta prioriterade fokusområdena är Kompetensförsörjning område fyra. Där står bland annat *"Tillgång till utbildning på alla nivåer är en viktig faktor för den framtida kompetensförsörjningen – här spelar särskilt yrkesutbildningar, yrkeshögskoleutbildningar och högskoleutbildningar en avgörande roll."*

I "Regionalt utvecklingsprogram (RUP) för Västmanlands län 2014 – 2020" är ett av de utpekade insatsområdena rätt kompetens (punkt 5.2). En av de strategier som är framtagna är att förbättra samverkan mellan utbildning och näringsliv, och här ingår bland annat fortsatt utveckling av yrkeshögskolan och utvecklandet av en länsövergripande funktion med ansvar för analyser av framtida kompetensbehov. Regionen driver också Västmanlands Kompetensportal med uppdrag att arbeta för att utbildningsutbudet stämmer med arbetslivets behov av kompetens. Även här lyfts yrkeshögskolans roll fram som en viktig del av utbildningsutbudet.

Sedan 2011 finns det redan nämnda samordningsorganet för regionens yrkeshögskoleutbildningar Yrkeshögskolan Mälardalen (YHM), som organiseras och drivs av Handelskammaren Mälardalen (se nedan under regional samverkan). Västerås stad bidrar med 250 tkr om året till driften. För att hålla isär den stadsstrategiska nivån från utföraren Västerås yrkeshögskola har transfereringen skett via den dåvarande Beställarverksamheten på BUF, därefter av Utbildning och arbetsmarknadsverksamheten. Från och med 2021 lyfts uppgiften till en mer stadsstrategisk nivå och tas över av Näringslivsenheten.

Enhetschef Eva Lilja på Näringslivsenheten bedömer att Yrkeshögskolan Mälardalen fungerar bra och att det bidrar till att förbättra kopplingen mellan näringsliv och yrkeshögskoleutbildningsanordnare i länet. Det är också positivt med samordning för att få ett brett utbud istället för konkurrens. Hon känner också till att Västerås yrkeshögskola fått en utökad

tilldelning under året och gläder sig åt det. Det finns ett stort behov av kompetens inom näringslivet och Västerås yrkeshögskola är en del av den behövliga kompetensförsörjningen.

Eva Lilja berättar att Näringslivsenheten analys av kompetensbehoven baserar sig på analyser från bland andra Arbetsförmedlingen, Myndigheten för yrkeshögskolan, och olika branschorganisationer. De ger ett bra underlag. Eva Lilja uttrycker som svar på förfrågan att det skulle vara bra med ett internt råd inom Västerås stad en gång om året vid planering av statsbidragsansökningar till Myndigheten för yrkeshögskoleutbildning utifrån stadens behov av kompetens. Det är strateg Maria Spennare som representerar Näringslivsenheten i sådana frågor, utifrån att hon är ansvarig för kontakter med yrkeshögskoleanordnare och för strategier avseende yrkeshögskoleutbildning.

Maria Spennare tackar ja till att delta i ett blivande råd för att diskutera olika behov av yrkeshögskoleutbildning för staden, både för staden som arbetsgivare och för staden i övrigt. Staden är ju en av de största arbetsgivarna i länet. Hon tycker det är bra att en utredning och belysning av verksamheten görs för att lyfta frågan och öka kunskapen om de möjligheter som verksamheten ger till den politiska och strategiska nivån. Det är också viktigt att förstå yrkeshögskolans särart och det regelverk som styr utbildningarna. Det sker mycket utvecklingsarbete på Myndigheten för yrkeshögskolan för att optimalt kunna tillgodose behoven på arbetsmarknaden och samtidigt arbeta med kvalitetsarbete, det har exempelvis skett många förändringar de senaste åren med större frihet att anpassa utbildningarna och utbyggnad av systemet i form av YH-flex och korta kurser.

Det har skett en samordning av utbildningssamordnare i länet via YHM genom att ett förtroende byggts upp hos konkurrerande verksamheter. Det ger möjligheter att tillgodose behov inom olika branscher och förhindrar dubbelarbete, men sker ju frivilligt.

Maria Spennare anser att det finns en outnyttjad potential i att staden har en "egen" yrkeshögskola där lite smalare strategiskt viktiga utbildningar kan ges i samverkan med näringslivet, och att staden borde kunna utnyttja möjligheten att kunna efterfråga behövliga utbildningar "in house" på ett bättre sätt. Det är därför bra att HR blir strategiskt inblandad i diskussioner om ansökningar i det ovan nämnda rådet. Att lokaler, utrustning och personal kan samutnyttjas med gymnasieskolor kan ju vara en vinna-vinna situation för skattebetalarna, men det är också viktigt att statsbidraget går till de avsedda utbildningarna och inte används för att finansiera andra verksamheter.

HR-direktör Kristina Olström på Stadsledningskontoret anser att yrkeshögskolan är ett bra komplement till det övriga utbildningsutbudet i staden. Behoven varierar mellan de olika förvaltningarna. De smalare mer tekniska förvaltningarna anställer mest universitets- och högskoleutbildade, likaså inom skolan även om där också finns behov av flera yrkesgrupper. Många som anställs inom vård och omsorg har undersköterskeutbildning. Yrkeshögskolan behövs som vidareutbildning för exempelvis undersköterskor och andra med praktisk grundutbildning inom flera sektorer.

Kristina Olström uttrycker som svar på förfrågan att det skulle vara bra med ett internt råd inom Västerås stad en gång om året vid planering av statsbidragsansökningar utifrån stadens behov av kompetens. Utifrån ett sådant råds strategiska betydelse tänker hon att hon själv vill delta. Det kan också vara aktuellt att vartefter ta med några HR strateger från de större förvaltningarna vid behov.

Verksamhetschef Helena Clementson på Utbildnings- och arbetsmarknadsverksamheten tackar ja till att delta i ett strategiskt råd utifrån yrkeshögskoleutbildningarnas betydelse för bland annat den Arbetsmarknadsstrategi som hon ansvarar för. Hennes verksamhet har också tagit över en del strategiska funktioner från den dåvarande Beställarverksamheten, men de är under översyn. Att ansvaret för det ekonomiska stödet till Yrkeshögskolan i Mälardalen flyttats till Näringslivsenheten är ett första resultat, ansvaret för att bistå med lärosätesrepresentant till Ledningsgrupper för privata utförare är under pågående diskussion.

Regional samverkan

Handelskammaren Mälardalen representerar 800 företag i länet. Yrkeshögskolan i Mälardalen är en del av verksamheten, men med ett särskilt uppdrag och med utbildningsanordnare som aktiva medlemmar i nätverket. YHM:s uppdrag är att arbeta för en bättre matchning på arbetsmarknaden genom att sprida kunskap om yrkeshögskolan till arbetsliv, beslutsfattare och potentiella studerande.

Uppdraget innefattar att öka antalet relevanta yrkeshögskoleutbildningar i regionen, öka antalet sökande till beviljande utbildningar samt antal studerande som fullföljer utbildning med godkända resultat, höja kvaliteten på ansökningar om att bedriva yrkeshögskoleutbildning genom fördjupat processtöd, samt öka kännedomen om yrkeshögskolan. YHM genomför samordning av adekvat information och av utbildningsutbudet, ordnar nätverksträffar för utbildningsanordnare och näringsliv, seminarier och branschträffar, samt inspirationsföreläsningar för potentiella studerande. YHM arbetar med marknadsföringsmaterial, presskontakter, samordning av event och deltagande på mässor samt driver webbplatsen www.yhmalardalen.se och en Facebooksida.

Västerås stad bidrar med 250 tkr om året till driften. För att hålla isär den strategiska nivån från utföraren Västerås yrkeshögskola har transfereringen skett via den dåvarande Beställarverksamheten på BUF, därefter av Utbildning och arbetsmarknadsverksamheten. Från och med 2021 lyfts uppgiften till en mer stadsstrategisk nivå och tas över av Näringslivsenheten.

Västerås yrkeshögskola deltar i arbetet som medlemsorganisation tillsammans med elva andra utbildningsanordnare av yrkeshögskoleutbildning i länet. I dagsläget bedrivs 22 yrkeshögskoleutbildningar i regionen av totalt tio utbildningsanordnare. Tre av utbildningsanordnarna är kommunala:

Västerås Yrkeshögskola	6 utbildningar
Högskolecentrum Arboga	4 utbildningar
Kompetenscenter (Köping)	1 utbildning

Övriga 7 utbildningsanordnare bedriver en eller två utbildningar vardera, merparten är nationella organisationer med huvudkontor på annan ort.

Intern och extern samverkan vid val av utbildningar, utbildningsinnehåll och utbildningsform

I samband med att enheten Västerås yrkeshögskola startades 2015 fick förvaltningen i uppdrag att skapa ett övergripande internt strategiskt forum för YH-frågor i staden. I tillägg till detta efterfrågades också en långsiktig Yh-strategi för staden för att säkerställa att stadens egna strategiska behov av kompetensförsörjning skulle tillgodoses. Detta forum, eller råd, har inte kommit igång, inte heller har det gjorts någon långsiktig Yh-strategi för staden. Strategier för

yrkeshögskolan finns dock i flera andra styrdokument (se ovan). Förutsättningarna för att starta upp ett internt strategiskt råd har undersökts i den här aktuella utredningen. Tanken är att stadens förvaltningars behov analyseras och beaktas inför ansökningar om stadsbidrag, samtidigt som stadens näringslivs behov lyfts fram av nyckelpersoner för stadens HR strategi och från Näringslivsenheten tillsammans med företrädare för BUF:s Utbildnings- och arbetsmarknad och Gymnasie- och vuxenutbildning. Samtliga har uttryckt intresse.

Västerås yrkeshögskola arbetar också i nära samverkan med flera av stadens förvaltningar och bolag. I den nu pågående utbildningen till Lönekonsult är Lönecenter centrala i utbildningens utformning och genomförande, i utbildningen Socialpedagog med inriktning KBT är delar av ledningen för Individ- och familjeförvaltningen aktiv, i utbildningen Elkraftsingenjör är Mälarenergi aktiva. I ytterligare två stadsbidragsansökningar som ligger för beslut i januari 2021 är delar av staden inblandade, Mälarenergi i utbildningen Distributionselektriker och Vård och omsorgsförvaltningen i utbildningen Samordnare av Velfärdsteknologi. Utbildningen Flygtekniker ges i samarbete med Edströmska gymnasiet med gemensamt utnyttjande av lokaler, utrustning och personal.

Samverkan med övriga enheter inom verksamhetsområdet Gymnasie- och vuxenutbildning

Hösten 2020 startade den första yrkeshögskoleutbildningen som förlades på en av stadens gymnasieskolor i och med att utbildningen till flygtekniker förlades på Edströmska gymnasiet. Ansökan såväl som planeringen av utbildningen gjordes i samråd, liksom planeringen av praktiska frågor som ekonomi och ansvarsfördelning.

Västerås yrkesskola är den enhet som är utsedd att driva yrkeshögskoleutbildningar "alla yrkeshögskoleutbildningar under ett tak" i enlighet med beslut från 2015, enheten är därför ytterst ansvarig för att utbildningen når upp till de krav som ställs av Myndigheten för yrkeshögskolan samt den lagstiftning som styr utbildningen. Edströmska gymnasiet har resurser att dela i form av lokaler, utrustning och personal, samt kunskap om branschen och behövliga kontakter för samverkan.

Utbildningen får ses som ett försöksprojekt där båda parter prövar sig fram och lär sig på vägen. Samarbetet ger fördelar för båda parter. Projektet kommer att utvärderas och leda till mer precisa och förfinade avtal för kommande liknande projekt för att förenkla samverkan och förtydliga ansvar vid genomförandet om kommande liknande projekt. Det är också viktigt att erhållet statsbidrag öronmärks för utbildningarna och att den lagda budgeten avspeglar arbetsfördelningen mellan de olika enheterna. Ett sådant avtal med tydliga processer och strukturer är extra viktigt i det fall myndigheten gör en tillsyn.

För att förbättra kommande gemensamma projekt finns behov av att Västerås yrkeshögskola i högre utsträckning bjuds in till de branschnätverk som respektive gymnasieskola är ansluten till. Det skulle öka möjligheten att bedriva projekt med bibehållet regelverk för yrkeshögskoleutbildning, öka kvaliteten på ansökningarna och bidra till fördjupad samverkan med arbetslivet.

Analys av kompetensbehov på nationell, regional och lokal nivå

Västerås yrkeshögskola följer arbetsmarknadens utveckling på såväl nationell, som regional och lokal nivå genom kontinuerlig noggrann omvärldsspaning. Utifrån det görs en analys av arbetsmarknadens behov av kompetens i form av väl utbildad personal på alla nivåer och i

stadens egna verksamheter. På nationell och regional nivå är det Arbetsförmedlingens branschanalyser och framför allt Myndigheten för yrkeshögskolans egna analyser som beaktas, då de styr vilka utbildningsansökningar som kommer att prioriteras vid tilldelning av statsbidrag. Myndigheten genomför egna analyser inom femton utbildningsområden.

Yrkeshögskolan Mälardalen på Handelskammaren ordnar två gånger per år träffar, där alla utbildningsanordnare och partners från näringslivskontoren i länet tillsammans med Arbetsförmedlingen är inbjudna för att diskutera kompetensbehoven och delta i work-shops. Det som framkommer utgör en del av underlaget till analysen av de regionala behoven av yrkeshögskoleutbildning. Utifrån att behovet av yrkeshögskoleutbildning är stort har träffarna också en viktig funktion i att förhindra risken för att flera utbildningsanordnare i länet söker liknande utbildningar i stället för att försöka tillgodose behoven gemensamt.

För att få fram underlag och kunna starta en YH-utbildning krävs ett väl etablerat samarbete med ett flertal enskilda branscher. Västerås yrkeshögskola bedriver därför ett omfattande nätverksarbete där det ibland kan ta flera års förberedelser för en utbildning att växa fram. I vissa fall har representanter för branscher kontaktat Västerås yrkeshögskola för att efterfråga utbildning, i andra fall har branscherna svarat upp till förfrågan om behov.

Val av utbildningar, innehåll och utbildningsform

Västerås yrkeshögskola har ett brett utbud som omfattar flera av MYh:s utbildningsområden. Enheten utbildar till den kompetens som är mest behövd utifrån inkomna underlag och Myndigheten för yrkeshögskolans egen analys, samt med beaktande av stadens diversifierade behov på strategisk nivå. Ibland innebär det att en utbildning väljs utifrån nödvändig kompetensförsörjning i bärande samhällsfunktioner, även om det rör sig om en smal sektor. Inför valen vägs också in övriga utbildningsanordnares utbud, specifikt de som ingår i Yrkeshögskolan i Mälardalens nätverk. Ambitionen är inte att konkurrera, utan att tillgodose arbetsmarknadens behov.

Efter analys tas kontakter med representanter för de branscher som kan vara aktuella för medverkan i att skapa förutsättningar för att ansöka om att bedriva en utbildning. Deras stöd i ansökningsarbetet säkerställer att utbildningens upplägg motsvarar arbetsmarknadens behov. I de diskussioner som följer skapas en arbetsgrupp som kan bli en ledningsgrupp om ansökan beviljas. Innehåll tas fram till kurserna och utbildningsform väljs, bunden form eller distans. Uppgifter om branschens samfinansiering tas fram, liksom branschens beräkning av hur många anställningar de förväntas göra och hur många LIA placeringar de kan ta emot. Utifrån detta görs bedömningen av antalet studieplatser och antalet utbildningsomgångar.

Resultat och analys av verksamhet och ekonomi 2015-2020

För att förstå resultatbeskrivningen behöver några bakgrundsfaktorer beaktas. Enheten uppstod först 2015-07-01. Det betyder att 2015 års resultat i egentlig mening är ett resultat från den gamla enheten Mälarakademin. Utbildningen Tågtekniker bedrevs på Wijkmanska gymnasiet med ett minusresultat på 868 tkr. Utbildningen Trafikläroutbildning drevs på Edströmska gymnasiet som då tillhörde Beställarverksamheten och ingick i deras resultat. Sex utbildningar bedrevs av Mälarakademin som tillhörde Frimanska gymnasiet första halvåret.

Tabell 1 Ekonomiskt utfall

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Statsbidrag	11 241	9 503	9 391	11 030	13 063	11 399
Övriga intäkter	99	75	74	266	692	467
Summa intäkter	11 340	9 578	9 465	11 296	13 755	11 866
Lokalkostnader	-1 462	-1 219	-2 392	-2 525	-2 551	-2 505
Personalkostnader	-3 211	-3 784	-3 783	-4 464	-5 291	-3 973
Övriga kostnader	-6 089	-4 895	-5 466	-6 121	-6 480	-5 697
Summa kostnader	-10 762	-9 898	-11 641	-13 110	-14 322	-12 175
Resultat	578	-320	-2 176	-1 814	-567	-309

Det är svårt att beskriva antalet utbildningar på ett helt korrekt sätt eftersom utbildningarna startas upp både höst och vår och består av olika studerandeklasser beroende på beviljade statsbidrag de senaste åren. För att ge en bild av hur det sett ut kan man ändå använda nedanstående tabeller, även om det ger en något förenklad bild.

De utbildningar som beviljades januari 2016 ansöktes av Mälarakademin, respektive Wijkmanska gymnasiet 2015. Utbildningarna startades upp höstterminen 2016. Resterande utbildningar är ansökta av Västerås yrkeshögskola. Bunden utbildningsform är det som gäller för samtliga utbildningar som beviljats. Yrkeshögskolan ersätts för utbildningsplatser i enlighet med schablon med eventuella tillägg för liten grupp, högst tjugo studerande, och extra tillägg för kostbar utrustning eller för andra extra nödvändiga kostnader.

Tabell 2 beviljade utbildningar och använda utbildningsplatser

År	Beviljade utbildningar	Antal beviljade utbildningsplatser per uppstart	Antal studerande som påbörjat utbildning	Antal yh poäng (100 per termin)
2016	Elkraftsingenjör Tågtekniker	30+30 32+32	31+ 16 16+14	400 (2 år) 300 (1,5 år)
2017	Socialpedagog KBT Trafiklärare	32+32 20+20	36+35 24+21	400 (2 år) 300 (1,5 år)
2018	Elkraftsingenjör Systemingenjör Lönekonsult	30+30+30 30+20+20 34+34	30+33+34 26+25+25 36+36	400 (2 år) 400 (2 år) 300 (1,5 år)
2019	0	0	0	
2020	Socialpedagog KBT Lönekonsult Trafiklärare Flygtekniker Socialpedagog KBT	35+35 35+35 20+20+20 15+15 35	36 36 (första start VT -21) 25 15 36	425 (2 år) 325 (1,5 år) 300 (1,5 år) 420 (2 år) 425 (2 år)
Extra omgång				

Några siffror sticker ut. Antal studerande i de utbildningar som beviljades 2016 var 30 respektive 32 per utbildningsomgång med start 2016 och avslut 2018, därtill tillkommer avhopp från utbildningarna. Det innebär att inte ens hälften genomgick utbildningarna, se nedan tabell 3, och ingen extra ersättning utgick för undervisning i liten grupp. Budgeten för 2016, 2017, 2018 lades utifrån det förväntade stora elevantalet. Det fick stora ekonomiska konsekvenser, se tabell 1, då intäkter uteblev och kostnaderna kvarstod. I det här fallet en utbildning om 400 yhp och en med 300 yhp.

Statsbidrag utgår per elev som faktiskt går utbildningen och utbetalas månatligen. Rekvisering av statsbidrag sker i augusti och februari utifrån det antal studerande som är inskrivna på utbildningen vid dessa tillfällen.

Tabell 3 antal studerande till elkraftingenjör och tågtekniker

	HT-16	VT-17	HT-17	VT- 18	HT – 18	VT-19
Omgång 1	31+16	28+13	28+12	28		
Omgång 2			16+12	14+12	14+12	13
Andel utnyttjade utbildningsplatser	47 av 62 = 76%	41 av 62 = 66%	68 av 114 = 60%	54 av 92 = 58%	26 av 62 = 42%	13 av 30 = 43%

Av ovanstående framgår också de långa löptiderna för en utbildning, särskilt om de 18 månader medräknas som det tar att ta fram underlag och göra ansökan. Det visar också hur stora konsekvenser analysarbetet som föregår ansökan får för verksamheten och ekonomin flera år framåt. Vid beviljande av fler utbildningsomgångar blir konsekvenserna ännu större. Vid korrekt genomförd analys och en realistisk budget innebär det å andra sidan förutsägbara intäkter och en stabilitet i verksamheten.

År 2019 beviljades inga ansökning och därmed påbörjades inga nya utbildningar under hösten, men utbildningen till Socialpedagog med inriktning KBT som beviljats 2017 och de utbildningar som beviljats 2018 med två respektive tre omgångar fortsatte. HT-2020 påbörjades tre nya utbildningar och VT-2021 startar ytterligare två. En av dem är en extra utbildningsomgång som beviljades sommaren 2020. Det bidrar till att balansera upp de minus som annars skulle drabba verksamheten under 2020, 2021 och 2022 på grund av den dåliga utdelningen 2019. Det ökade antalet beviljade ansökningar under 2020 kommer att generera större intäkter under 2020, 2021, 2022 och 2023.

Övriga intäkter består i huvudsak av internfakturering och för de sista åren uppdragsutbildning. En post som förväntas öka under de kommande åren.

Sammanlagt under de år Västerås yrkeshögskola har existerat har 553 studerande utexaminerats, i snitt 92 studerande per år. Ytterligare drygt hundra har nästan tagit examen, men fått arbete efter den sista LIA-perioden och sedan inte fullföljt den sista delen av utbildningen, oftast examensarbetet. Det sistnämnda är en nationell företeelse, cirka 72% tar examen nationellt, men merparten av de som genomför sin LIA får arbete.

Tabell 4 antal examinerade

År	Antalet pågående utbildningar	Antalet examinerande
2016	6	108
2017	6	83
2018	5	66
2019	4	113
2020	6	93

Västerås yrkeshögskola flyttade till nya lokaler på Finnsletten under 2016 i samband med att Wenströmska gymnasiets lokaler tömdes, därav höjdes lokalkostnaderna för resterande år. Det avspeglar sig i resultatet från och med 2017. I kombination med fortsatt låga intäkter i förhållande till förväntan och höjda övriga kostnader ledde det till ett minusresultat för 2017.

Under 2018 höjdes lokalkostnaden med drygt 100 tkr, men de stora höjningarna var på personal och övriga kostnader. Höjningen av personalkostnader förorsakades i första hand av omställningsplaceringar från andra enheter, personalomsättning och rehabilitering och arbetsträning på andra enheter. Höjningen på övriga kostnader bestod i huvudsak av ökade kostnader för utbildningskonsulter. Det ansvar för personalkostnader som lades på enheten 2018 påverkade också resultaten 2019 och 2020, detsamma gäller kostnader för utbildningskonsulter utifrån ingångna avtal.

Åtgärder för att få budget i balans och öka kvaliteten från 2018 och framåt

I november 2018 tillträdde den nuvarande enhetschefen Alina Rocabado Chivi sin tjänst. Hon hade med sig en gedigen erfarenhet från den privata utbildningssektorn och därmed nya perspektiv. Hennes fokus lades på systematiskt kvalitetsarbete, strukturer, processer, uppföljning och lärande.

Vid hennes tillträde var enheten också föremål för en kvalitetsgranskning föranledd av att begärda uppgifter vid en MYh inledande tillsyn inte lämnats in trots upprepade påminnelser. På basis av det som framkommit inleddes en tillsyn på förekommen anledning 2019. Efter ett gediget arbete av personalen och en intern genomgång, inlämnande av handlingar och nya rutiner avslutades tillsynen med en anmärkning om att några studerande inte erbjudits erforderlig LIA-plats. Som en följd av detta och för att få bättre fokus på LIA-processen rekryterades en LIA-samordnare.

Vid tillträdet var personalgruppen varken samarbetad eller arbetade mot gemensamt uppsatta mål. Ett arbete med att ställa om arbetet och med att förtydliga uppdragen påbörjades i samverkan med arbetsgruppen. En omorganisation genomfördes som resulterade i att några medarbetare slutade och nya rekryterades. Den nya arbetsgruppen blev sammansvetsad, effektiv och målinriktad och har under delar av 2020 valt att vara underbemannade för att få ekonomin i balans. Konsultarvoden och maxantalet lärarledda eller handledda timmar per kurs sågs över, vilket resulterade i större likvärdighet och lägre övriga kostnader.

En annan åtgärd som sattes in för att förhindra fortsatta ekonomiska problem var att ändra antalet studieplatser på utbildningen för systemingenjör som beviljats 2018 från 30 till 20 per omgång, och att göra överintag på alla utbildningar med möjlighet att bedriva utbildningen med full ekonomisk täckning vid avhopp. Statsbidrag utgår därmed med högre schablon per studerande upp till antal beviljade platser.

De nya ansökningar som lämnades in 2019 och 2020 har ökad kvalitet, vilket visade sig i tilldelningen i januari 2020 för totalt fyra utbildningar. Enheten beviljades också en extra utbildningsomgång av utbildningen Socialpedagog med inriktning KBT med start 2020-12-28, vilket förbättrat prognosen inför 2021. Ansökningarna är byggda på nyckeltal med realistiska antaganden, vilket också förhindrar att det uppstår problem med LIA-platser. Budgeten är lagd efter faktiska intäkter baserat på att enheten inte får beslut om ökad tilldelning i januari, nya beslut om tilldelning av statsbidrag blir ytterligare plus. Budgeten är lagd utifrån korrekt bemanning och faktiska kostnader.

Enheten har också mer aktivt startat arbetet med uppdragsutbildning och har under 2020 bland annat genomfört en uppdragsutbildning för Region Västmanland inom redovisning som i sin tur fått medfinansiering av Omställningsfonden, samt planerar för en utbildning inom löneadministration också för Region Västmanland, som syftar till att ge en gemensam kompetensgrund.

Inför 2021

Budgeten för 2021 är lagd utifrån att enheten inte får ytterligare statsbidragstilldelning nästa år och utifrån att ytterligare två personer anställs. Kostnader för flytt är också täckta, se nedan. Trots det är prognosen för ekonomi i balans och ett positivt resultat förväntat nästkommande år.

Ny process för ansökningsförfarandet är under utveckling och förväntas ge ytterligare förbättrad kvalitet på ansökningarna. Myndigheten för yrkeshögskolan har också rekommenderat Västerås yrkeshögskola att söka till projektet Yh-flex från och med 2021. Det innebär att personalen behöver sätta sig in i valideringssystemet som MYh använder sig av. En ansökningsomgång för korta kurser är aviserad med sista ansökningsdag i mars och enheten planerar att göra minst en ansökan. Ytterligare uppdragsutbildningar förväntas också genomföras.

En första utvärdering av samarbetet med Edströmska gymnasiet kring utbildningen till flygtekniker kommer att genomföras. Processer och avtal samt förtydligande av ansvar och kostnadsfördelning kommer att ses över inför liknande möjliga samarbeten med Edströmska gymnasiet och andra gymnasieskolor.

Västerås yrkeshögskola har fått flera förslag om samverkan kring ytterligare utbildningar med förläggning på gymnasieskola som kommer att undersökas inför ansökningarna våren 2021. Möjligt samutnyttjande av resurser i olika omfattning bör också beaktas inför andra utbildningar.

För att öka antalet studerande som tar examen har enheten påbörjat en analys av studieavbrott som kommer att fördjupas under 2021. Det kommer att leda till möjliga förfinade metoder för tidig uppföljning vid frånvaro eller vid ej godkända kurser. Nyckeltal för antal studerande och studerande som tar examen kommer att ses över, liksom formerna för Examensarbeten.

De nuvarande lokalerna har fungerat bra, men har sagts upp efter nämndbeslut och enheten flyttar till Skrapan när teknikprogrammet flyttas till Rudbeckianska gymnasiet sommaren 2021. Det är en tillfällig lösning och lokalerna är inte anpassade efter Västerås yrkeshögskolas behov, vilket medför att även andra lokaler måste hyras in. Lokalerna beräknas sägas upp till januari 2024 och sökandet efter nya för verksamheten anpassade lokaler behöver komma igång redan under 2021.

En hållbar enhet de kommande 10 åren

Verksamheten är väl etablerad och har ett gott rykte. Utbildningarna bedrivs med hög kvalitet, som gynnar inte bara den enskilde studerande utan även Västerås lokala och regionala offentliga och privata sektorer. Utbildningarna som bedrivits är marknadsanpassade och har bidragit till att ett flertal sektorer fått tillgång till efterfrågad kompetens i form av kvalificerade medarbetare. Det finns en stor efterfrågan på yrkeshögskolekompetens och samverkan regionalt genom bland annat Yrkeshögskolan Mälardalen och Region Västmanland, visar att det är för få utbildningar som bedrivs i förhållande till efterfrågad kompetens. Enheten bör fortsätta att vara del av befintliga nätverk, samt ytterligare fördjupa samverkan med strategiska delar av staden för att kunna tillgodose stadens egna behov av högkvalitativ och anpassad kompetens. Det bör ske organiserat i ett särskilt råd i tillägg till de kontakter som redan idag är väl uppbyggda.

Enheten har haft varierande framgång ekonomiskt och i ansökningsarbetet framför allt utifrån den sårbarhet som finns i en liten personalstab. När någon blir sjukskriven, slutar av andra skäl eller det uppstår konflikter i arbetsgruppen blir möjligheterna att bedriva verksamheten på ett kvalitativt och ekonomiskt hållbart sätt försvagade.

Kompetensen att affärsmässigt planera för verksamheten i kombination med hänsyn till att bedriva kommunal verksamhet kräver fingerkänslighet och mycket god samarbetsförmåga, såväl med arbetslivet som med andra kommunala aktörer. Sedan vintern 2018 bedrivs verksamheten på ett sätt som leder till god kvalitet, gott samarbete och god ekonomi.

För att säkerställa en fortsatt gynnsam uppveckling och hållbarhet de kommande tio åren behöver enheten arbetsro för att kunna arbeta långsiktigt. Vissa förutsättningar behöver säkerställas och tydligheten i styrning och uppdrag fastställas, samtidigt som det krävs att enheten kan arbeta flexibelt utifrån möjligheter som uppstår. Analys och beräkningar av hur en optimal hållbar organisation bör se ut har gjorts inom ramen för utredningen med olika parametrar.

En viktig aspekt är att säkerställa en minskad sårbarhet i personalgruppen. Enheten beräknas behöva bestå av 7-9 anställda beroende på tilldelning och annan verksamhet. Underlaget är framtaget med berörd enhet, ekonom och verksamhetsledning.

För att det ska vara ekonomiskt hållbart förutsätts att verksamheten driver 9-11 utbildningar som leder till yrkeshögskoleexamen i snitt, och att det kompletteras av korta kurser, Yh-flex och uppdragsutbildningar. En gradvis uppgradering till önskvärd volym bör ske med start 2021.

Delegationen för enhetschefen behöver ses över och förtydligas för att öka flexibiliteten vid extra utlysningar om statsbidrag eller annan finansiering av utbildning med kort ansökningstid, samt för att säkerställa bland annat korrekt handläggning och rapportering till UAN. I dagsläget finns ingen delegation vid ansökningar och det har visat sig att det funnits otydligheter också i övrigt.

Verksamheten behöver lokaler som är anpassade till verksamheten med en god fysisk planering så att verksamheten kan drivas ekonomiskt hållbart, ge en god arbetsmiljö och vara attraktiv för de studerande. Hänsyn behöver bland annat tas till förväntad elevvolym, stora grupper för vissa utbildningar, grupprum för studerande som arbetar tillsammans på skolan, möjligheter att bedriva utbildning på distans eller på en gymnasieskola, LIA perioder, utrymmen för personal och utbildningskonsulter, konferenslokal för ledningsgruppsmöten. Det innebär ett ingående analys- och planeringsarbete med lång projekteringstid för att hitta rätt lokaler. Arbetet med detta behöver komma igång omgående.

Verksamheten är organiserad inom verksamheten Gymnasie- och vuxenutbildning. Det ger förutsättningar för samutnyttjande av resurser i form av lokaler, utrustning och personal. Samverkan behöver fortsätta att utvecklas och tydliga avtal upprättas för att säkerställa kvalitet och att regelverket för yrkeshögskolan följs. Det ger också förutsättningar för gemensamt utnyttjande av professionella branschnätverk och andra kontakter.

Slutsatser och förslag

Västerås yrkeshögskola bör fortsätta att vara organiserad inom verksamheten Gymnasie- och vuxenutbildning, med ett ökat samutnyttjande av resurser på de kommunala gymnasieskolorna och deras vuxenutbildningar.

För att vara en hållbar verksamhet de kommande tio åren är inriktningen att enheten ska ha en volym som ger stabilitet avseende personal och ekonomi utifrån:

- en personalgrupp på 7-9 anställda
- 9-11 pågående stadsbidragsfinansierade utbildningar som leder till yrkeshögskoleutbildning i snitt
- bedrivandet av korta kurser och Yh-flex
- bedrivandet av uppdragsutbildningar

Den styrning som getts avseende val av utbildningar behöver formaliseras i ett nämndbeslut och förstärkas av att Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden föreslås ge verksamhetschefen för Gymnasie- och vuxenutbildningen i uppdrag att sammankalla ett internt strategiskt råd med nyckelpersoner för kompetensförsörjning inom, och för, Västerås stad. Rådet föreslås också ges i uppdrag att utarbeta en strategisk plan för yrkeshögskoleutbildningar i egenregi att presenteras för UAN före 2021 års utgång.

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden behöver ge Barn- och utbildningsförvaltningen i uppdrag att undersöka möjligheterna till delegation för enhetschefen, utifrån korta kurser, YH-Flex och uppdragsutbildningar, samt att i övrigt se över delegationen för verksamheten för att säkerställa tydlighet och behövlig flexibilitet.

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden behöver ge Barn- och utbildningsförvaltningen i uppdrag att skyndsamt påbörja sökandet efter till verksamheten anpassade nya lokaler inför 2024, då det krävs ett avancerat analysarbete och god planering för att säkerställa verksamhetens framtida verksamhet.

Handlingsplan för Yrkeshögskoleutbildning i egen regi i Västerås stad

Antagen av utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden 9:de
december 2021

Reviderad XXXX

program

policy

handlingsplan

riktlinje

VÄSTERÅS STAD

Se också:

Policy för internationellt arbete

Antagen av kommunfullmäktige den 9 oktober 2014

program	uttrycker värdegrunder och förhållningssätt för arbetet med utvecklingen av Västerås som ort inklusive koncernen Västerås stad
policy	uttrycker värdegrunder och förhållningssätt för arbetet i koncernen Västerås stad
handlingsplan	anger strategier och konkreta åtgärder för att nå den politiska viljeinriktningen och fastställda mål på olika nivåer i organisationen
riktlinje	säkerställer ett riktigt agerande och en god kvalitet i handläggning och utförande i koncernen Västerås stad

Västerås stads yrkeshögskoleutbildning i egenregi

Inom Västerås stad bedrivs all yrkeshögskoleutbildning i egenregi på enheten Västerås yrkeshögskola i enlighet med beslut i Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden från 2015. Enheten tillhör Gymnasie- och vuxenutbildning på Barn- och utbildningsförvaltningen. Verksamheten finansieras av stadsbidrag och annan extern ersättning.

Syfte med yrkeshögskoleutbildning i egenregi

Yrkeshögskoleutbildning har en viktig roll som en del av det eftergymnasiala utbildningsutbudet i staden och regionen och bidrar till stadens attraktionskraft. Egendrivna yrkeshögskoleutbildning ger möjlighet att styra utbildningsutbudet och bidrar till att vissa för staden strategiskt viktiga utbildningar bedrivs. Enheten har ekonomi i balans, men yrkeshögskoleutbildning kan trots det bedrivas även med knapp ekonomisk ersättning, då det kan kompenseras av ett brett utbud av andra lönsamma utbildningar. De regionala intressena utgör en viktig aspekt, då deltagare från regionen i utbildningarna också bidrar till att möjliggöra satsningar på smalare viktiga yrkesområden, samt utgör en del av den regionala samverkan kring kompetensförsörjning.

Västerås yrkeshögskolas uppdrag och övergripande mål

I enlighet med beslut om förtydligande av styrningen av enhetens arbete i Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden i februari 2021 ska staden i egen regi bedriva yrkeshögskoleutbildningar som tillgodoser arbetsmarknadens behov av kompetensförsörjning hos staden som arbetsgivare och hos stadens näringsliv. Där det är möjligt ska utbildningarna bedrivas i nära samarbete med verksamhetens gymnasieskolor för att optimera samutnyttjande av resurser.

Yrkeshögskolans utbud

Yrkeshögskoleutbildningar är under utveckling och erbjuder olika flexibla utbildningsformer. Myndigheten för yrkeshögskoleutbildning erbjuder möjlighet att ansöka om statsbidrag för utbildningar som leder till en yrkeshögskoleexamen sedan många år. Sedan ett par år finns också möjlighet att ansöka om statsbidrag för att bedriva korta utbildningar som komplement och fortbildning och även Yh-flex där den studerande kan tillgodogöra sig tidigare erfarenhet och utbildning. Yrkeshögskoleutbildning ska initieras av branscher, men utbildningsanordnaren prioriterar utifrån behov och möjligheter.

I redan beviljade utbildningar kan också uppdragsutbildningar bedrivas inom ramarna för yrkeshögskolan. Arbetsgivare kan köpa platser för personalens kompetensutveckling, kurser som ingår i utbildningarna, hela utbildningar eller platser på pågående utbildningar. Det ger ytterligare möjlighet att styra och anpassa utbildning efter stadens och regionens behov.

Strategisk samverkan

Västerås yrkeshögskola samverkar med flera av stadens olika förvaltningar och bolag för att ta fram utbildningsansökningar utifrån stadens uttalade behov och intressen. Intern samverkan sker också centralt i ett Strategiskt råd för yrkeshögskoleutbildning som Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden beslutade att inrätta i februari 2021. Rådet består av nyckelpersoner för kompetensförsörjning inom, och för, Västerås stad.

Samverkan sker också sedan många år med ett flertal branscher inom stadens näringsliv utifrån de behov som näringslivet framför. Branscherna företräds också i respektive utbildnings ledningsgrupp. Skolan är väl känd också från innan enhetens tillkomst, då staden bedrivit såväl yrkeshögskoleutbildning som kvalificerad yrkesutbildning på Wenströmska gymnasiet och Mälarakademin sedan 1997.

Västerås yrkeshögskola har också en strategisk samverkan med Handelskammaren Mälardalen via verksamheten Yrkeshögskolan i Mälardalen (YHM). Västerås stad bidrar till driften på stadstrategisk nivå via Näringslivsenheten. YHM:s medlemmar är de utbildningsanordnare som bedriver yrkeshögskoleutbildningar i Västmanland, regionens kommuner och andra offentliga aktörer. YHM har i uppdrag att arbeta för en bättre matchning på arbetsmarknaden genom att sprida kunskap om yrkeshögskolan, samt att öka antalet relevanta yrkeshögskoleutbildningar med god kvalitet bland annat genom att ge ett fördjupat processtöd. YHM samordnar också medlemmarnas utbildningsansökningar för att få så god utdelning som möjligt.

Intern och extern samverkan vid val av utbildningar, utbildningsinnehåll och utbildningsform

Västerås yrkeshögskola föreslår vilka ansökningar om stadsbidrag för att bedriva yrkeshögskoleutbildning som ska göras efter samråd med Verksamhetschef för Gymnasie- och vuxenutbildning. Förslag på ansökningar lyfts till UAN för beslut. UAN beslutar också om sammansättningen för respektive utbildnings ledningsgrupp. Verksamhetschefen har delegation på att fatta beslut om att ansöka om statsbidrag för att bedriva yrkeshögskoleutbildning upp till nittionio yrkeshögskolepoäng, korta utbildningar, extra utbildningsomgångar eller utökade platser i redan pågående utbildningar samt om förändringar i samtliga pågående utbildningars ledningsgrupp.

Det Strategiska rådet utgör ett stöd till Västerås yrkeshögskola genom att medlemmarna bidrar med kunskaper och stöd i att prioritera bland de viktigaste strategiska behoven av yrkeshögskoleutbildningar för stadens kompetensförsörjning. Rådet bistår också med perspektiv och information om kommande utvecklingsmöjligheter, samt öppnar upp för intern och extern samverkan utifrån kontakter inom branschnätverk och andra kontaktytor.

Viss samordning av utbildningsutbudet i regionen sker också via YHM.

Utbildningarnas innehåll och längd, kursupplägg och utbildningsform beslutas i samråd med aktuell bransch och följs upp i respektive ledningsgrupp. Utbildningarna bedrivs på minst halvtid för att möjliggöra för de studerande att söka studiemedel.

Utvecklingsområden

Samverkan kring prioriterade utbildningsbehov på kort och lång sikt behöver fördjupas ytterligare inom viktiga branscher, internt inom staden, med stadens näringsliv och regionalt.

Enheten är organiserad inom verksamheten Gymnasie- och vuxenutbildning. Det ger förutsättningar för samutnyttjande av resurser i form av lokaler, utrustning och personal. Samverkan behöver fortsätta att utvecklas och tydliga avtal upprättas för att säkerställa kvalitet och att regelverket för yrkeshögskolan följs. Det ger också förutsättningar för gemensamt utnyttjande av professionella branschnätverk och andra kontakter.

Studeranderesultaten är mycket goda, men stödet till de studerande behöver utvecklas för att ytterligare stärka måluppfyllelsen avseende fullföljda studier och examen.

För att säkerställa en fortsatt gynnsam utveckling och hållbarhet de kommande åren behövs långsiktiga beslut om förutsättningar och tydlighet i styrning och uppdrag, samtidigt som det krävs att enheten kan arbeta flexibelt utifrån de möjligheter som uppstår. Det innebär bland annat att delegationen till verksamhetschef optimalt följer verksamhetens föränderliga behov vid exempelvis ansökningar och tillsättning av ledamöter i ledningsgrupper. Det innebär också ett fortsatt systematiskt kvalitetsarbete med ett utvecklat kollegialt lärande.

En viktig aspekt är att säkerställa en hållbar och stabil personalgrupp med minskad sårbarhet för verksamheten. Det innebär att enheten beräknas behöva bestå av minst åtta anställda utöver enhetschefen, vilket också följer stadens riktlinjer för enheters optimala storlek, 8-35 medarbetare beroende på enhetens uppdrag. För att det ska vara ekonomiskt hållbart förutsätts att verksamheten driver 9-11 utbildningar som leder till yrkeshögskoleexamen i snitt, och att det kompletteras av korta Yh-utbildningar, Yh-flex och uppdragsutbildningar. En gradvis uppgradering till önskvärd volym har påbörjats med start 2021.

Verksamhetens behov av väl anpassade lokaler behöver tillgodoses långsiktigt utifrån den förväntade volymökningen. Det kräver en god fysisk planering så att enheten kan drivas ekonomiskt hållbart, ge en god arbetsmiljö och vara attraktiv för de studerande. Det är en komplicerad process där hänsyn behöver tas till förväntad studerandevolym, stora grupper för vissa utbildningar, grupprum för studerande som arbetar tillsammans på skolan, möjligheter att bedriva utbildning på distans eller på en gymnasieskola, LIA perioder, utrymmen för personal och utbildningskonsulter, konferenslokal för ledningsgruppsmöten, med mera.

Aktiviteter

För att fördjupa samverkan kring prioriterade utbildningsbehov på kort och lång sikt kommer enheten att verka för att utöka kontaktytorna i olika branschorganisationer och andra aktörer som verkar på marknaden. En satsning kommer att göras för att det nyligen upprättade Strategiska rådet ska kunna utnyttjas optimalt genom att formerna för samarbetet tydliggörs och prövas i praktiken.

Västerås yrkeshögskola kommer fortsätta att aktivt delta inom ramen för den regionala samverkan med Handelskammaren Mälardalen via verksamheten Yrkeshögskolan i Mälardalen för att på bästa sätt kunna tillgodose stadens och regionens behov av yrkeshögskoleutbildning tillsammans med övriga aktörer.

För att bättre utnyttja de möjligheter till synergieffekter som den gemensamma organisationstillhörigheten ger kommer Västerås yrkeshögskola att söka ytterligare samarbeten med de kommunala gymnasieskolorna. För att säkerställa att yrkeshögskolans specifika regelverk och krav på kvalitet följs kommer enheten att tillsammans med stadsjurist utveckla en detaljerad mall för enskilda avtal med aktuella gymnasieskolor. Representant för enheten deltar också i de kommunala gymnasieskolornas respektive branschråd och utökar därmed kontaktytorna för olika professionella nätverk.

För att motverka avhopp från studierna och stödja de studerandes möjligheter att ta examen och/eller godkända betyg kommer en variation av ytterligare stödinsatser att prövas och utvecklas.

Enheten kommer att verka för fortsatt långsiktig utveckling och hållbarhet genom att ha kontinuerlig dialog med Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden och förvaltningsledning med full transparens i enhetens verksamhet. Enheten kommer att aktivt arbeta för det fortsatta utvecklandet av det systematiskt kvalitetsarbete som säkerställer att processer och rutiner följer styrdokument och delegationsordning med fokus på kollegialt lärande. Det sker också en ständig bevakning av ändringar i Yrkeshögskolans gällande föreskrifter och förändringar i utbudet av möjliga utbildningsformer, samt därav eventuella behov av förändring i styrdokument och delegationsordning.

För att säkerställa en hållbar och stabil personalgrupp om minst åtta anställda samt för att öka det behövliga utbudet av yrkeshögskoleutbildning i staden och regionen kommer enheten att verka för en ökad volym. Aktiviteter som stärker organisationen kring ansökningar och variationen av olika former av yrkeshögskoleutbildningar kommer att göras, likaså av organisationen kring att sälja uppdragsutbildningar och platser på pågående utbildningar. Enheten kommer också att stärka organisationens omvärldsbevakning tillsammans med aktiviteter kring ökad samverkan och fler kontaktytor.

Västerås yrkeshögskola kommer att byta lokaler inför 2024 då nuvarande kontrakt löper ut. För att ge förutsättningar för utbildningar av hög kvalitet och en väl fungerande verksamhet med ökad volym kommer enheten att aktivt medverka i planeringen av kommande lokaler. Det innebär bland annat delaktighet i att säkerställa att alla parametrar beaktas och tas med i analysarbetet till beställningsunderlaget, samt att vara till stöd vid behov.

Uppföljning

Handlingsplanen revideras senast 2024 eller vid större förändringar i förutsättningarna för att bedriva yrkeshögskoleutbildning.

VÄSTERÅS STAD

Barn- och utbildningsförvaltningen • 721 87 Västerås
Telefon 021-39 00 00 • www.vasteras.se